

Grote overzichtsexpositie kunstkring De Ploeg in Groningen

Van onze verslaggever
Martijn Wassenaar

■ **GRONINGEN** - De Groninger kunstkring De Ploeg bestaat tachtig jaar. Reden voor het Groninger Museum een overzichtstentoonstelling in te richten onder de naam 'De Ploeg: variaties in kleur, verf en vorm'. De expositie geeft aan de hand van vijftien Ploegschilders een beeld van het ontstaan en de ontwikkeling van de moderne kunst in Groningen in de jaren 1920-1960.

In het oude Groninger Museum was enkele jaren geleden al een overzichtstentoonstelling ingericht rond De Ploeg, maar het grote verschil met deze expositie is dat deze keer naast werken uit de eigen omvangrijke collectie een groot deel van de getoonde werken afkomstig is uit privécollecties en andere musea. Het gevolg is dat de bezoeker, binnen het tijdsvlak en de gestelde thema's, aan de hand van alle relevante werken een compleet beeld wordt gegeven van de artistieke ontwikkeling binnen De Ploeg.

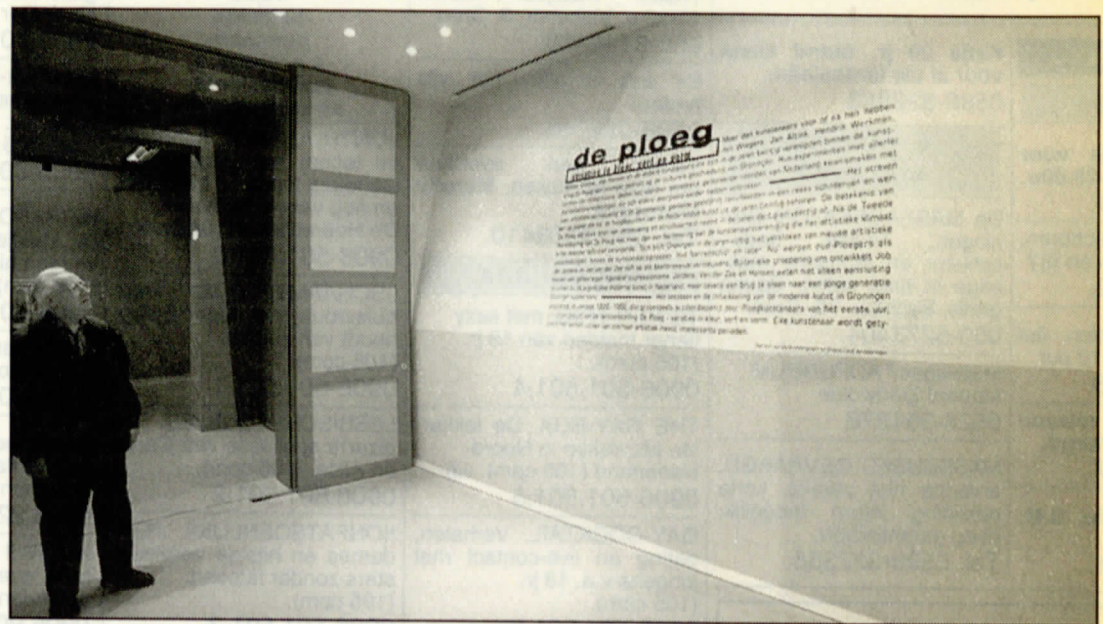
Oproep
Conservator Han Steenbruggen, samensteller en coördinator van de tentoonstelling: „In februari hebben we een oproep gedaan aan mensen om alles wat ze aan werken en informatie van De Ploeg hadden aan ons te melden. De stroom reacties die daarop volgde, was overweldigend. Zo kwamen er belangrijke werken aan het licht waarvan we het bestaan niet eens wis-

▲ **Werk van Ploegschilder Evert Werkman** Foto: AnneMarie Kamp

ten. Een aantal daarvan is nu op de tentoonstelling te zien. Uiteindelijk moet al die informatie leiden tot een documentatiecentrum over De Ploeg, waar iedereen terecht kan voor informatie over de kunstkring. „De bedoeling is dat die in de komende jaren steeds verder wordt uitgebreid. Dat hoort natuurlijk bij de plicht die je als Groninger Museum hebt,” zegt Steenbruggen. De tentoonstelling is zoals gezegd chronologisch opgebouwd rond een aantal thema's. Daarbij is iedere toonzaal in één bepaalde kleur geschilderd om zo het karakter

van de schilderijen te benadrukken. De eerste werken zijn van de schilders Ernst Ludwig Kirchner en Jan Wiegers. „Wiegers was in de beginjaren de grote inspirator binnen De Ploeg,” vertelt Steenbruggen. „Met hem begon, na een ontmoeting met Kirchner in Zwitserland, het Groningse expressionisme. Kirchner was een exponent van het Duitse expressionisme (van de Noord-Duitse kring Die Brücke) en heeft vanaf 1920 een enorme invloed op Wiegers gehad.” Tot die tijd waren veel Ploegschilders nog vrij gematigd in hun stijl. „Nog gematig-

▲ **Elke zaal met schilderijen heeft zijn eigen kleur en thema.** Foto: AnneMarie Kamp

der dan Van Gogh zelfs,” stelt Steenbruggen. „Veel jonge kunstenaars waren ontvreden met het dorre klimaat in Groningen. De naam De Ploeg is dan ook ontleend aan het feit dat er iets omgeploegd en ontgonnen moest worden. De kleur, expressie en penseelvoering van de stijl die Wiegers introduceerde, stond voor een bepaald levensgevoel die de jonge kunstenaars enorm aansprak. Er werd binnen De Ploeg serieus nagedacht over kunst en men wilde breken met oude tradities.”

Geen beweging
Het zijn dus de vooruitstrevende krachten binnen De Ploeg waar de tentoonstelling zich op richt. „De Ploeg was geen beweging zoals Cobra,

maar meer een kunstenaarsvereniging met als doel om te exposeren. Na de Tweede Wereldoorlog is hun invloed niet meer te vergelijken met daarvoor. Ze hebben zichzelf overleefd, zoals voetbalvereniging Be Quick. Dat zijn nu amateurs maar deden vroeger mee aan de top.”
In de volgende zalen komen onder anderen de thema's stadsgezichten, landschappen, portretten (in een rode zaal, daarmee refererend aan de De Rode Hel - de gezamenlijke expositieruimte in het drukkerijgebouw van Hendrik Werkman), het constructivisme van Werkman en Wobbe Alkema en een hele zaal met later werk van Job Hansen aan bod. Onvermeld zijn dan nog de

werken van Jordens, Kleima, Melgers, Alida Pott (de enige vrouw binnen De Ploeg), Hendrick de Vries, Jannes de Vries, Dijkstra, Martens, Van der Zee en Van Zweden.
Galleries
Behalve in het Groninger Museum zijn er de komende maanden in een aantal galleries in Groningen ook nog werken van De Ploeg te zien. Zo is er een verkooptentoonstelling rond De Ploeg in Galerie Hofsteenge met werken van onder andere Melgers, Dijkstra en Martens. In Galerie Richard ten Borg is een verkooptentoonstelling rond Ploegschilder Jan Jordens ingericht met vergelijkbaar werk als te zien is in het Groninger Museum.